

Coutilitat: ajudar en interès propi

La nostra societat globalitzada planteja un repte fonamental de mal resoldre: aconseguir un funcionament social harmoniós en absència d'un marc legal i d'un govern globals. Certament, ni els més optimistes no gosarien qualificar les Nacions Unides de govern global. Només cal veure que els conflictes militars, econòmics, comercials, migratoris, etc., rarament es resolen a través de l'ONU. Hi ha qui defensa que el model de la Unió Europea, que ha aconseguit unificar la governança de bona part d'Europa, podria estendre's a tot el món. De nou, no cal ser gaire escèptic per adonar-se que la UE és encara força ineficax en els àmbits fiscal, militar i diplomàtic, entre d'altres. És difícil que una estructura confederal semblant pogués funcionar ni tan sols mitjanament bé a tot el planeta, atès que els països del món són molt més nombrosos i heterogenis que els d'Europa.

A falta d'un govern i d'unes lleis globals, podem optar per refiar-nos de la bona fe de l'ésser humà. En aquest cas, si fem una transacció comercial amb un país llunyà o si interactuem amb algú per internet, confiarem que l'altra part complirà allò que pactem. Ara bé, pot ser que l'altra part o bé nosaltres mateixos ens deixem endur per l'egoisme i ens saltem les regles de la transacció: que no paguem un producte que ens han enviat o que no enviem un producte que ens han pagat. Com més heterogenis són les parts que interactuen, més risc hi ha que això passi.

Una solució més imaginativa és dissenyar les regles del joc, tant a internet com al món en general, de manera que fins i tot l'egoista pur tingui interès a seguir-les. I encara és millor si es dona allò que hem batejat com a *coutilitat*, que vol dir que seguir les regles, a



JOSEP DOMINGO FERRER

DIRECTOR DE LA CÀTEDRA UNESCO DE PRIVADESA DE DADES DE LA URV

banda de beneficiar qui les segueix, beneficia algú més de retruc. Si els protocols que se segueixen en les interaccions globals fossin dissenyats per ser *coútils*, no caldrien lleis per aconseguir que el món funcionés de manera raonable i solidària. En el projecte Co-Utility, finançat per la Templeton World Charity Foundation, a la URV estem investigant els aspectes teòrics i pràctics de la coutilitat. En termes de teoria de jocs, presentem la coutilitat com un equilibri. En el terreny pràctic, proposem protocols *coútils* no només per a les interaccions entre iguals a internet (*peer-to-peer*), sinó també per a l'economia col·laborativa, les negociacions ambientals entre països (quotes de CO₂) i altres problemes.

A tall d'exemple, la preservació de la privadesa es presta de manera natural a la coutilitat. Si l'Anna vol consultar Google però no vol que Google elabori un perfil dels seus interessos, pot demanar a algú altre, posem en Bernat, que sotmeti la seva consulta i que li torni la resposta que rebí de Google. Fins i tot si en Bernat és purament egoista, és probable que ajudi l'Anna perquè sotmetre la consulta de la noia li va bé per dissimular els seus propis interessos davant de Google. Així doncs, tenim coutilitat: l'Anna vol ajuda per

mantenir la seva privadesa i l'egoista Bernat l'ajuda perquè la consulta de l'Anna li serveix per a la seva pròpia privadesa.

La preservació de la propietat intel·lectual dels continguts distribuïts per xarxes P2P també pot resoldre's amb protocols *coútils*. En efecte, si l'Anna passa a en Bernat una pel·lícula, li convé assegurar-se que les còpies pirata que pugui fer en Bernat no li siguin atribuïdes a ella. Igualment, en Bernat no vol que li carreguin el mort si l'Anna redistribueix il·legalment a d'altres la mateixa pel·lícula que li ha passat a ell. Per tant, tots dos tenen interès que les seves pel·lícules respectives es diferenciïn d'alguna manera, per exemple amb una marca d'aigua. De retruc, aquesta diferenciació volguda per tothom facilita el rastreig dels autors d'eventuals còpies pirata.

En altres àmbits, poden caldre incentius per assolir coutilitat. En l'economia col·laborativa sovint no es fan tractes perquè una de les parts no s'acaba de refiar de l'altra. En el cas del *carsharing*, pot passar que l'Anna sigui reticent a compartir cotxe amb en Bernat perquè no el coneix i tem que pugui ser algú desagradable. En el cas del *crowdfunding*, algú pot tenir por de posar diners en un projecte perquè no sap si els promotors són de fiar. Un mecanisme de reputació (com els que es fan servir per qualificar els hotels en alguns serveis de reserves per internet) permet resoldre els recels anteriors i obtenir transaccions *coútils*.

En conclusió, un govern global (una utopia o un malson, segons com es miri) o la desaparició de l'egoisme humà (clarament una utopia) no són les úniques maneres d'evitar que el món sigui una selva. Dissenyar bé la manera com ens relacionem és una alternativa molt més realista.

Els indiferents



SÍLVIA SOLER

Es altres. Qui són els altres? Dissabte passat m'ho vaig preguntar repetidament, entatxonada entre la multitud, a la plaça de la Vila de Badalona, masegada per les empentes involuntàries, estabornida per l'olor d'humanitat que de tant en tant s'acostava i marxava, com una onada.

Era un dia xafogós, amb molt de resoll i amb una mica de marinada que ens deixava respirar. Vaig passar quatre hores envoltada dels altres. I quan dic els altres no em refereixo –tot i que la temptació podia ser-hi– als que tenia literalment i ideològicament enfront. Els altres eren tots els meus conciutadans, aquells que veig cada dia –hola!, bon dia!, adéu!– i aquells amb qui, després de dècades de veïnatge, no m'he creuat mai pel carrer. Els que ens trobem a tot arreu i els que no coincidim mai enlloc. Els que érem a la plaça de la Vila amb aires de festa grossa i els que hi eren per manifestar la protesta més agra.

I els altres eren, també, aquells despistats que travessaven la plaça, sorpresos i fastiguejats per la gernació, fent servir el carret de la compra per obrir-se pas, remugant entre dents i preguntant-se que coi passava, què hi feia tota aquella gent exaltada alterant l'habitual placidesa dels dissabtes al matí.

Cap a les tres de la tarda, quan el nou Ajuntament s'havia constituït i la coral jove havia cantat *Quan tot s'enlaira*, la concentració es va desfer i tothom va enfilar cap a casa. Uns i altres ens miràvem de cua d'ull, inquietos i excitats encara. Vaig pensar que l'endemà ens trobariem al vagó del metro o comprant al súper o passejant per la rambla

La concentració es va desfer i tothom va enfilar cap a casa. Uns i altres ens miràvem de cua d'ull, inquietos i excitats encara

i, ja despullats de les banderes i els eslògans, potser no sabríem identificar-nos. Uns havien d'empassar-se la ràbia, els altres pair l'alegria. I aquella senyora que empenyia el carretó de la compra contra les meves cames, enrabada de sentir-se fora de tot, continuaria aliena a la transformació que s'havia produït el dia abans a la ciutat on fa anys que viu, potser hi ha nascut.

Hi ha un gruix de persones, a Badalona i a tot arreu, que no mostren cap interès per la cosa pública, que no senten el batec ciutadà encara que la ciutat bulli. No voten ni volen saber qui ha guanyat o qui governarà. Els és igual el sí que el no. Parlem molt dels indecisos, però poc dels indiferents. Com pot ser que visquin aliens a la comunitat on viuen? És egoisme, impotència, incultura? Quin tant per cent d'indiferents es pot permetre una societat? Un percentatge residual és inevitable, però, si ja no és tan mínim, vol dir que alguna cosa estem fent malament.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

@diariARA ■ [facebook.com/diariARA](https://www.facebook.com/diariARA) ■ cartes@ara.cat ■ Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona ■ Fe d'errades: opinio@ara.cat

BLOG DEL DIA

Adolescents i expressions emocionals

Qui tingui fills adolescents, o qui treballi amb noies i nois adolescents, ja es deu haver adonat de la importància que tenen les emocions per a ells [...] i de la dificultat que manifesten per interpretar correctament les expressions emocionals de les altres persones. [...] "Ho fan expressament per molestar-nos", pensem sovint, [...] però també hi ha un motiu neural subjacent que fa que sovint, molt sovint, no se n'adonin, i que interpretin de forma incorrecta les expressions emocionals de les altres persones.

El motiu és que l'escorça cerebral, que processa les informacions racionals i també l'empatia –a través de la qual poden entendre les emocions dels altres–, i les zones subcorticals, entre les quals hi ha l'anomenada amígdala cerebral –encarregada de processar les seves emocions–, maduren a velocitats diferents. I el grau més gran de desajustament es produeix, precisament, durant l'adolescència. Certament, els adolescents tenen dificultats neuronals per interpretar correctament les emocions d'altres persones. [...] Les respostes que donem a les expressions emocionals dels altres són crucials per a la vida social [...]. I això, a banda de dependre del ritme de maduració de les diferents parts del cervell, [...] també s'aprèn.



Extracte del blog "Cer-Bell", a cura de David Bueno. El text complet a criatures.ara.cat/elcerbell.

Ara bé, si la perds, et tornes vulnerable. Entenc que s'hagi de fer el pagament de la taxa per reedició, però el que no puc entendre és per què no se'n pot expedir una de provisional (igual que per deteriorament) quan ja s'ha fet el pagament.

Vaig fer una queixa formal a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i la seva resposta és que s'ha de tornar a "comprovar que el menor compleixi els requisits i saber si no se li ha retirat el títol per mal ús".

Actualment els sistemes informàtics permeten fer totes les comprovacions necessàries. Crec que no anem pel bon camí. Potser caldria revisar la normativa.

ANNA GRATACÓS I PÉREZ
BARCELONA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

